

FRANCESC D'A. GALLÍ

Francesc d'A. Gallí. Cartell de la revista *Veïl / Nou*. Detall, 1915. Col·lecció Josep Gallí.

EL MESTRE INVISIBLE

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

Amb la col·laboració de

MUM/E

Museu Memorial
de l'Exili

DOSSIER
DE PREMSA

Organitza i produeix

Museu Nacional d'Art de Catalunya amb
la col·laboració del MUME, Museu Memorial de l'Exili

Comissari

Albert Mercadé

Dates

del 20 de maig al 14 de setembre de 2025

Espais

Sales 63 i 64 d'art modern i
Sala de la Cúpula

FRANCESC D'A. GALÍ EL MESTRE INVISIBLE

Francesc d'Assís Galí i Fabra (Barcelona, 1880-1965), autor de les pintures de la cúpula que corona el Palau Nacional, va ser una de les figures més rellevants de l'art català de la primera meitat del segle XX. Pintor, dibuixant, muralista, cartellista i il·lustrador, la seva obra travessa tota la modernitat catalana, del modernisme a l'avantguarda. Galí, mestre de tota una generació d'artistes com Joan Miró o Llorens Artigas, optà per jugar un rol invisible, treballant a l'ombra dels seus deixebles i despreocupant-se del seu llegat.

Aquesta exposició pretén fer visible aquell que es volia ocult. Vindicar la petjada del qui no va voler deixar rastre, alhora que explora un capítol dels orígens del Museu, en el context del gran projecte d'ampliació que té com horitzó el centenari de l'Exposició Internacional de 1929.

Galí va ser precisament un dels artistes que més intensament va participar a l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929. Per encàrrec del seu comissari general, Lluís Plandiura, va realitzar diversos cartells promocionals; juntament amb Ramon Sarsanedas va dissenyar el Paravent de la Creació, per al Pavelló dels Artistes Reunits, així com el diorama per a la gran exposició *El arte en España*. La seva obra més notable, però, va ser el gran mural de la cúpula central del Palau Nacional en la qual va representar 35 figures al·legòriques de les Belles Arts, la Ciència, la Religió i la Terra. Per pintar-lo, Galí va passar més de mig any pujat sobre una precària bastida a trenta metres d'alçada.

La mostra suposa la revisió d'aquest grup iconogràfic, per primera vegada des que va ser creat.

La seva interpretació i anàlisi s'aborda a través de les mirades contemporànies i crítiques d'expertes i experts coneixedors com Juan Carlos Bejarano, Natàlia Esquinas, Maria Jorquera i Albert Mercadé, per als aspectes historiogràfics; i de Pilar Bonet, Eudald Carbonell, Ingrid Guardiola i Miquel Missé, pel que fa als aspectes crítics i culturals.

L'exposició inclou una sèrie d'obres, audiovisuals i dispositius museogràfics, a cura de la direcció creativa que ha treballat amb un grup de dissenyadors i arquitectes, que conviden el visitant a participar i que són un homenatge a les màximes pedagògiques de Francesc d'A. Galí, qui en les sortides al Montseny amb els seus alumnes els demanava de no portar estris de treball i anar-hi només «fornits d'una corona d'ulls al cap».

La Guerra Civil va estroncar la trajectòria de Galí. Com a Director General de Belles Arts de la República, va ser un dels responsables de traslladar les obres del Museo del Prado fins a la frontera, el 1938, i també ell es veu forçat a emprendre l'exili, que passà durant deu anys a Londres.

L'exposició es complementa amb la mostra **Francesc d'A. Galí: exili i evasió**, que es pot visitar al Museu de l'Exili, MUME, de La Jonquera, entre el 30 de novembre de 2024 i el 3 de juliol de 2025, i que reconstrueix el tràgic moment de la seva marxa a Londres i la relació amb la pintora surrealista Ithell Colquhoun, que transformarà la seva trajectòria vital i artística.

Un projecte autoreferencial i en clau de futur

Més enllà de la seva aportació patrimonial, aquesta mostra es projecta en diverses línies de treball, ambdues de futur. En primer lloc s'insereix en un context de treball de revisió i anàlisi de la mateixa institució i els seus elements físics i patrimonials, que en aquest cas té el seu correlat en la història del país. El Museu Nacional ha estat travessat, com poques institucions, per una Guerra Civil –a la qual ja hem dedicat projectes– però també per exposicions com la de l'any 1929, que va donar lloc a la creació del Palau Nacional i al casquet de la cúpula. El que en principi és un element decoratiu històric, amb aquesta mostra és assenyalat i passa a ser un espai museogràfic més de l'exposició. La interpretació del seu programa iconogràfic ens permet revisar de forma crítica aspectes

molt diversos, fins i tot manifestacions colonials ben explícites, que d'altra banda es donaven sovint en aquesta tipologia d'exposicions universals, fruit d'una mirada pretesament cosmopolita.

Estem davant d'una *història de la història de la institució*, que el Museu ha iniciat en els darrers temps i que és una línia de força que es desplegarà en tota la seva dimensió amb l'ampliació del Museu, i amb la qual ja s'està treballant. En definitiva, cal ubicar aquesta exposició en un marc general més ampli, de manera que el treball de recerca i anàlisi d'elements com la cúpula és, al mateix temps, un treball de fons que com a institució calia dur a terme.

Francesc Gali
1900

Textos de sala

Francesc d'A. Galí. El mestre invisible

Francesc d'Assís Galí i Fabra (Barcelona, 1880-1965) va ser una de les figures més rellevants de l'art català de la primera meitat del segle xx. Format al costat de Pompeu Fabra, va renovar la pedagogia artística catalana durant el noucentisme, i va esdevenir mestre de tota una generació d'artistes des de la seva Escola d'Art –on va formar Joan Miró o Llorens Artigas– i l'Escola Superior dels Bells Oficis de la Mancomunitat de Catalunya.

Galí també va desenvolupar una fecunda trajectòria artística: com a pintor, dibuixant, muralista, cartellista i il·lustrador. Es va formar amb Santiago Rusiñol i Alexandre de Riquer, i la seva obra travessa tota la modernitat catalana –el modernisme, el simbolisme, el noucentisme i l'avantguarda–, amb obres tan notòries com la cúpula del Palau Nacional o els cartells de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929.

Malgrat els mèrits, Galí va voler tenir un paper invisible: treballar a l'ombra dels seus deixebles, menystenint-se com a artista i despreocupant-se del seu llegat. Una condició que l'esclat de la Guerra Civil va acabar de consolidar. Aquesta exposició vol fer visible la petjada d'aquell que no va voler deixar rastre.

1. Un pintor d'Els Quatre Gats

Galí es va formar en un entorn pedagògic privilegiat. El seu pare era catedràtic de retòrica a la Universitat de Barcelona, i el seu oncle era Pompeu Fabra, amb qui va conviure fins als vint anys. Fabra va desenvolupar un paper essencial en la seva formació intel·lectual i artística, i el va introduir al cercle d'Els Quatre Gats. Allà va establir amistat amb Santiago Rusiñol i Ramon Casas, dels quals Galí va rebre una clara influència en les seves primeres obres, dins el realisme expressiu i social propi del cenacle.

Francesc d'A. Galí
L'anarquista
1898
Carbó i pastel sobre paper
Col·lecció Segimon Rovira

Amb quinze anys s'inscriu a Llotja, en la mateixa promoció que Pablo Picasso, i el 1899 a l'acadèmia del pintor i decorador Claudi Hoyos, amb qui s'introduirà a l'entorn del Cercle Artístic de Sant Lluc.

2. El moment simbolista

A principis de segle, l'obra de Galí experimenta una transformació cap a un art de clara evocació simbolista, amb elements goticistes, figures i paisatge mífics, i representacions religioses. Alexandre de Riquer va jugar un paper clau en aquest canvi, des del mestratge que va exercir en el taller-estudi que havia obert a pocs metres del nou taller de Galí, darrere l'absis de la catedral de Barcelona, juntament amb el músic Joan Llongueras i l'escriptor Manuel de Montoliu.

Francesc d'A. Galí
Cartell per a la revista *Vell i Nou*
1915
Cromolitografia sobre paper
Col·lecció Joseph Galí

Riquer va fundar una mena de confraria medieval, on joves artistes –Ricard Opisso, Eugeni d'Ors, Josep Triadó– podien aprendre els principis prerafaelites que el pintor havia importat de Londres: el culte a les arts aplicades, a la bellesa, a la pàtria, al treball, la música, l'amor o la natura; valors que posaran les bases d'un ideari noucentista que era a les portes d'irrompre.

3. El pedagog de tota una època

Galí va ser un dels principals pedagogs de la modernitat artística catalana. Va impartir les seves ensenyances, primer, a la seva Escola d'Art (1902-1915) i, més endavant, fins 1923, des de la direcció de l'Escola Superior dels Bells Oficis de la Mancomunitat de Catalunya. A les seves aules es van formar molts dels principals artistes catalans del període d'entreguerres: des dels continuadors del noucentisme –Josep Aragay, Rafael Solanic, Francesc Vayreda, Manuel Humbert, Rafel Benet, Jaume Mercadé–, fins a representants de l'avantguarda, com Joan Miró, Llorens Artigas o E.C. Ricart, entre d'altres.

Pere Català Pic (1898-1971)
Galí amb alumnes de l'Escola d'Art
1912-1914
Arxiu Nacional de Catalunya.
Fons Foto-Pic (Arxiu Pere Català)

Galí fonamentava el seu ensenyament en la formació intel·lectual i sensible de l'alumne: en la lectura de clàssics, les audicions musicals, excursions arreu del territori –principalment al Montseny– i la visita a exposicions d'avantguarda de la Sala Dalmau. Va obrir els seus alumnes a les arts decoratives, va inventar tècniques de formació avançades per desvetllar la personalitat artística i els va connectar amb el context identitari del seu temps.

L'Escola d'Art Galí i l'imaginari noucentista

Ubicada al carrer de la Cucurulla de Barcelona, l'Escola d'Art Galí va esdevenir la principal escola d'art difusora de la doctrina noucentista: es llegia el *Glosari* d'Eugeni d'Ors, els clàssics llatins o biografies d'artistes del Renaixement. Els alumnes investigaven sobre les formes i tècniques del passat artístic català, principalment del barroc (la ceràmica popular, l'argenteria, el gravat al boix), posant atenció en la creació de símbols populars i nacionals com a contrapunt a l'erudició hermètica del simbolisme o l'individualisme dels pintors modernistes.

Tal com recordava Alexandre Cirici i Pellicer: «L'Escola d'Art Galí posà en circulació una idea de la Catalunya mediterrània, un xic grega, molt florentina i fortament pagesa i marinera, i una temàtica de noies de poble i vaillets de càntirs i atzavares, d'orenetes i cistells de fruita, de velers i campanars, d'un barroquisme que s'anava afinant, fent-se esvelt, en un deliciós manierisme franc i ple de salut.»

Miró i els exercicis de tacte

Joan Miró va admetre en diverses ocasions la importància que van tenir els exercicis de tacte a l'Escola d'Art de Galí, a la qual va assistir entre 1912 i 1915. Tal com es desprèn dels divuit dibuixos donats per l'artista a la seva fundació, l'exercici consistia a palpar diferents volums (una patata, una poma, un rostre, un roc) i amb els ulls embenats mirar de copsar-ne la forma interna. Miró el recordava com un mètode que Galí va inventar per a ell: «incapaç com era de veure un volum. Res millor que desenvolupar la memòria intuïtiva de les formes per donar sentit a la forma». Miró també va reconèixer que aquells exercicis van ser l'origen del seu sentit del volum i l'interès per l'escultura.

El paisatge mental

Molts dels deixebles de Galí –Josep Llorens Artigas, Rafael Benet, Joan Bergós, Joan Miró– recordaven els seus exercicis de paisatge durant les excursions al Montseny. Hi havien d'anar sense estris de treball, «fornits amb una corona d'ulls al cap», a fi de poder copsar la idea mental i essencial de l'entorn. També era coneguda la tècnica de pintar o dibuixar la natura per masses, fixant-se més en el «dintorn» que en el contorn i trobar per tempteig l'ordre orgànic de les formes. Valia més insinuar bé, que no acabar falsament. Un mètode elogiat per Gaudí i assimilat pel jove Miró, els paisatges inicials del qual palesen la recerca d'equilibri entre la forma interna de la natura i «la força misteriosa» per la qual, confessava a Artigas, que se sentia atret.

L'Escola Superior dels Bells Oficis

El setembre de 1915 Galí és nomenat director de l'Escola Superior dels Bells Oficis: el centre de la Mancomunitat de Catalunya ideat per formar directors d'obradors artístics del país. Galí va desplegar la seva doctrina pedagògica, tot orientant els alumnes a través dels oficis (arts de la terra, jardí, fusta i tapisseria) i contractant professors de referència, molts dels quals provenien de l'Escola d'Art Galí: Josep Aragay (ceràmica), Joan Bergós/Antoni Puig Gairalt (construcció), Tomàs Aymat (art tèxtil), Esteve Monegal/Pau Gargallo (escultura), Ramon Sunyer/Jaume Mercadé (joieria), Joan Mirambell/Nicolau Rubió i Tudurí (jardineria), Lluís Bracons (laca) o Feliu Elias i Joaquim Folch i Torres (història de l'art). Galí impartia la matèria de Dibuix i color, i dinamitzava les sortides al Montseny i al Palau de la Música.

Francesc d'A. Galí, pintor; Ramon Sarsanedas Oriol (1896-1987), lacador
Paravent de la Creació
1929

Laca japonesa (urushi), sobre noguera contraplacada i incrustacions d'or, nacre i closca d'ou
MADB 135344
Museu del Disseny – DHub. Compra, 1970

Entre els més de 500 alumnes que passaren per l'ESBO i l'Escola Tècnica d'Oficis d'Arts –creada més tard per a la formació d'obriers qualificats–, s'hi compten artistes com Josep Maria Gol, Marià Espinal, Francesc Domingo o Llorens Artigas (que en va ser secretari). L'escola va representar el germen d'una nova edat daurada de les arts decoratives a Catalunya i serà clausurada amb la irrupció de la dictadura de Primo de Ribera, en el marc de l'anomenat *afer Dwelshauvers*.

4. Galí cartellista

Mogut pel seu ideal de comunicació social de les arts, Galí va excel·lir també com a cartellista. Va crear cartells al llarg de tota la seva trajectòria, amb un moment d'especial intensitat durant el període d'entreguerres, quan es va encarregar de la comunicació de grans exposicions i certàmens. El seu estil va incorporar elements típics de l'imaginari noucentista –vaixells, deesses, orenetes i flora mediterrània– que amb els anys va treballar amb recursos propis de l'avantguarda (síntesi de volums, colors i formes). L'exposició de cartells a la Sala Dalmau, prologada per Llorens Artigas, i cartells cèlebres com els de l'Exposició Internacional de 1929 o l'orquestra Pau Casals, el van consagrar com un dels primers cartellistes del seu temps.

Francesc d'A. Galí
Exposición Internacional de Barcelona;
Exposición Internacional de Barcelona.
El arte en España
Cromolitografía sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya

5. El pintor mediterrani

Amb la clausura de l'Escola Superior dels Bells Oficis, Galí reprèn la seva activitat pictòrica: du a terme dues exposicions a la Sala Parés (1933 i 1935), torna a participar als Salons de Tardor i Primavera, i també a dues edicions del prestigiós Carnegie Institute de Pittsburgh. S'aplica a una obra de clara evocació mediterrània: escenes ideals amb figures femenines inserides en un context evocatiu i mariner. També realitzarà bodegons, paisatges i escenes de costums. Paral·lelament, Galí satisfà diferents encàrrecs de pintura mural, com l'absis de la Seu Vella de Lleida (de Joan Bergós), la sala de música de la residència de Ramon Puig Gairalt o l'edifici de Correus de Barcelona (de Josep Goday).

Francesc d'A. Galí
La primavera
1931
Oli sobre tela
Col·lecció particular

«Què calia als homes joves del nostre temps sinó un home així, un home que posés els seus deixebles en contacte amb les coses del món i que cerqués en llurs esperits la força que havia de despertar el nostre art del present!»

Josep Aragay, «En Francesc Galí com a mestre», *Vell i Nou*, 15/05/1915

6. L'Exposició Internacional de 1929

Galí va ser un dels artistes que més va participar a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. Per encàrrec del comissari general, Lluís Plandiura, va elaborar tres cartells promocionals de l'exposició, un diorama per a l'exposició *Arte en España* i va dissenyar el *Paravent de la creació* amb Ramon Sarsanedas, per al Pavelló d'Artistes Reunits. També va ser l'autor del gran mural per al casquet de la cúpula del Palau Nacional, dedicat a revisar, amb 35 figures al·legòriques, la cultura espanyola en els àmbits de les belles arts, la ciència, la religió i la terra. Una obra per a la qual Galí va haver de passar més de mig any enfilat en una bastida precària a trenta metres d'alçària, fet que li va provocar malsons durant tota la resta de la seva vida. Galí es trobava en el seu millor moment artístic: tant pel que fa a la qualitat, com quant a reconeixement d'un context artístic que el seguia considerant com a mestre i referent.

Bartomeu Galí (1910-1989)
Francesc d'A. Galí a la bastida en el moment de l'elaboració del mural del Palau Nacional, 1929
Fotografia publicada a la revista D'Ací i D'Allà, 12/1930
Col·lecció Xavier Galí

Francesc d'A. Galí
Pintures Sala de la Cúpula
MNAC

Espai Ithell Colquhoun

L'any 1939 Galí emprèn el camí cap a l'exili a Londres, on mantindrà una intensa relació afectiva amb la pintora surrealista Ithell Colquhoun. Aquella experiència canviarà el signe de l'art de Galí, per sempre més.

Activitats

Conferència inaugural

Francesc d'A. Galí: el mestre invisible

Dimarts, 20 de maig, de 18 h, Cúpula

Conferència a càrrec del comissari de l'exposició, Albert Mercadé, historiador, crític d'art i comissari independent.

La conferència explicarà els moments principals de la biografia de Francesc d'Assís Galí, tant des del punt de vista de la seva tasca pedagògica com des del seu vessant com a pintor, posant especial èmfasi en les creacions que realitzà en el marc de l'Exposició Internacional del 1929, el moment culminant de la seva trajectòria.

Entrada lliure i amb invitació. Aforament limitat.

Presentació de l'exposició, a càrrec del comissari

Les claus de l'exposició Francesc d'A. Galí. El mestre invisible

Dissabte, 31 de maig, 11.30 h

Inclusa en el preu de l'entrada. Inscripció prèvia. Aforament limitat.

Visites comentades

Dissabtes, del 7 de juny al 13 de setembre (consultar dates al web), 11.30 h, sales exposició. Visites comentades a l'exposició a càrrec de les educadores de Fragment. En català, castellà i llengua de signes.

Inclusa en el preu de l'entrada a l'exposició. Inscripció prèvia. Aforament limitat.

Taller

El cartell dels disbarats

Dissabtes a partir de juny (consultar dates al web), de 17 a 19.30 h, sala Oval

Francesc d'Assís Galí va ser un cartellista de primeríssim nivell. En aquest taller explorarem les funcions i les finalitats del cartell, per transformar-les i reinventar-les creant nous cartells amb nous eslògans, mitjançant la tècnica del collage i a partir dels cartells de Galí presents a l'exposició temporal.

Activitat gratuïta.

Per a tots els públics

Mostra del fons Riquer a la Biblioteca Joaquim Folch i Torres

Riquer - Galí. La influència del taller

Del 20 de maig al 14 de setembre, horari d'obertura de la biblioteca, vestíbul de la biblioteca.

La Biblioteca Joaquim Folch i Torres mostra una selecció del fons d'Alexandre de Riquer, especialment pensada a partir de l'exposició *Francesc d'Assís Galí. El mestre invisible*.

Galí va ser amic d'Alexandre de Riquer, dibuixant, pintor, gravador, bibliòfil, exlibrista, escriptor i poeta. En el seu taller al carrer de la Freneria, Galí descobrí nous horitzons: s'allunyà del realisme per endinsar-se en el simbolisme.

Presentació de l'*Homenot* de Josep Pla dedicat a Galí

Juny, data i hora a concretar, Llibreria Ona

Presentació del facsímil editat pel MNAC de l'*Homenot* de Josep Pla dedicat a Francesc d'Assís Galí.

Llista d'obres

0. Claudi Hoyos (1875-1905)

Retrat de Francesc d'A. Galí

c. 1899-1900

Oli sobre tela

Col·lecció Maria Isabel Hoyos Catasus

En paral·lel al seu pas per Els Quatre Gats, Galí es formà a l'acadèmia de Claudi Hoyos i Ayala, tal com en deixa testimoni aquest retrat del jove Galí fet pel seu mestre. Hoyos impartia classes d'art a la Casa de la Canonja, dedicació que compaginava amb el seu treball a la manufactura de mobles Hoyos, Esteva i cia, una de les primeres cases de mobles del moviment modernista i d'imatgeria religiosa de Barcelona. Hoyos també destacà com a pintor simbolista i fou un dels fundadors del Cercle Artístic de Sant Lluc, al qual Galí, més endavant, estarà estretament vinculat.

Fig. 0

Fig.3

1. Paleta original de Francesc d'A. Galí

Sense data

Fusta

Col·lecció Xavier Galí

Fig. 1

2. Ramon Casas (1866-1932)

Pompeu Fabra

c. 1900-1902

Carbonet i pastel sobre paper

Donació de l'artista, 1909

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Pompeu Fabra era l'oncle de Francesc d'A. Galí i només dotze anys més gran. Tenien un tracte de germans, ja que van viure junts a la torre familiar de la Travessera de Dalt en els anys en què Pompeu elaborà els primers estudis sobre gramàtica catalana. Pompeu va tenir un paper essencial en la formació intel·lectual i artística de Galí, al qual va formar en literatura universal a través dels llibres de l'Ateneu Barcelonès, a més d'introduir-lo al cercle d'Els Quatre Gats, on va conèixer Santiago Rusiñol i Ramon Casas.

3. Francesc d'A. Galí

Home fumant

c. 1897-1900

Carbó sobre paper

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Fig. 2

4. Francesc d'A. Galí

Paisatge de Collserola

c. 1900

Oli sobre tela

Col·lecció particular. Cedida per Setdart

Fig. 4

5. Francesc d'A. Galí
 Autoretrat
 c. 1899
Carbó i pastel sobre paper
Reproducció a partir d'arxiu digital
Localització desconeguda

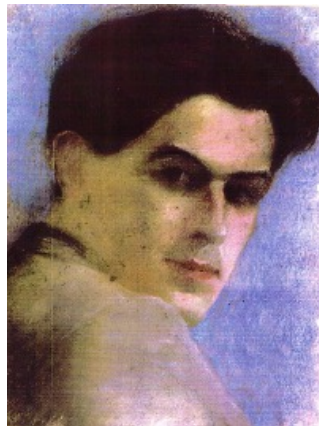

Fig. 5

6. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
 Interior de la residència dels pares de
 Francesc d'A. Galí (Anna Fabra i Poch i
 Bartolomé Galí i Claret), amb almenys
 dos quadres de Francesc d'A. Galí
 c. 1900
Fotografia en clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

Fig. 6

7. Francesc d'A. Galí Fabra en el número
 56 de la relació nominal dels alum-
 nes matriculats a l'Escola Superior de
 Pintura, Escultura i Gravat de l'Escola
 Oficial de Belles Arts de Barcelona, del
 curs 1895-1896.
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts
de Sant Jordi

8. Pablo Picasso en el número 108 de la
 relació nominal dels alumnes matri-
 culats a l'Escola Superior de Pintura,
 Escultura i Gravat de l'Escola Oficial
 de Belles Arts de Barcelona, del curs
 1895-1896.
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts
de Sant Jordi

9. Bartomeu Galí i Claret, pare
 de Francesc d'A. Galí
 c. 1875
Col·lecció Xavier Galí

Fotografia de la postal enviada a Anna
 Fabra i Poch, dedicada: «A Anita Fabra.
 En testimoni de eterno cariño. Barto-
 meu Galí Claret». Natural de Campro-
 don, Bartomeu Galí i Claret (1850-1902)
 fou un eminent pedagog que protago-
 nitzà la renovació dels centres escolars
 de Barcelona de la segona meitat del
 segle XIX. Format a la Universitat de
 Barcelona, on exercia la càtedra de llatí
 i retòrica, també va ser fundador de
 l'escola Politècnica, que va dirigir amb
 el seu cunyat Pompeu Fabra.

10. Francesc d'A. Galí
 El vaquer i els músics
 c. 1897-1900
Dibuix i pastel sobre paper
Reproducció a partir d'arxiu digital
Localització desconeguda

11. Francesc d'A. Galí
 Antoni Utrillo
 1912
Carbó sobre paper
Palau Antiguitats, Barcelona

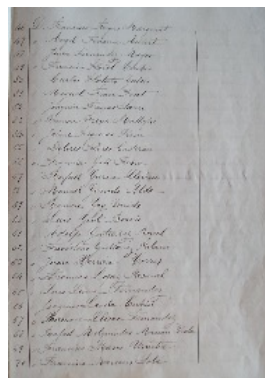

Fig. 7

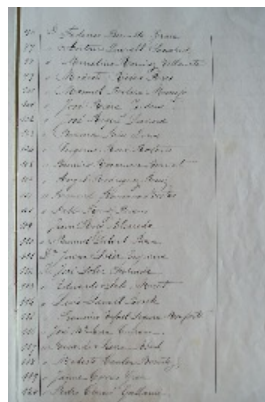

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

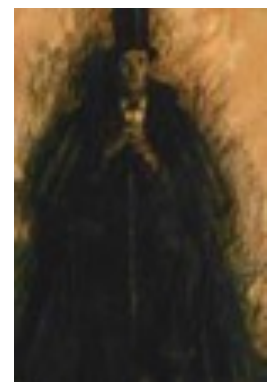

Fig. 11

12. Francesc d'A. Galí
Retrat de Joan Llongueras
c. 1900
Oli sobre tela
Col·lecció Família Trias Llongueras

Joan Llongueras i Badia (Barcelona, 1880-1953) va ser un important compositor i pedagog musical, fundador de l'Institut Català del Ritme i la Plàstica, a l'Orfeó Català, el 1912. Fou íntim amic de joventut de Francesc d'A. Galí, amb qui va compartir taller, primer al carrer de Sant Pere Més Alt, i, a partir de 1899, juntament amb Manuel de Montoliu, al carrer Trompetes de Jaume I. També els unia un vincle familiar, atès que Llongueras es va casar amb Mercè Galí Fabra, germana del pintor. Per immortalitzar l'enllaç, Galí realitzà aquest retrat de grans dimensions de Llongueras al claustre de la catedral de Barcelona.

Fig.12

13. Francesc d'A. Galí
Sant Jordi
c. 1902
Tinta sobre paper
Col·lecció lu Galí Font, besnet de Francesc d'A. Galí

Molt probablement, l'obra es correspon amb *Sant Jordi*, presentada a l'exposició col·lectiva al Cercle Artístic de Sant Lluc el 1902.

14. Alexandre de Riquer (1856-1920)
Recordatori de Leonor Oñós, mare d'Apelles Mestre
1904
Tinta a la ploma i pinzell sobre cartolina
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Alexandre de Riquer va ser una de les figures que més va influenciar Francesc d'A. Galí en els anys de formació. Freqüentà el seu estudi del carrer de la Freneria, inaugurat el 1900 amb l'objectiu de crear un taller de gravat en ple cor del barri gòtic barcelonès. Riquer havia après les tècniques de l'aiguafort durant la seva estada a Londres el 1894, al costat d'artistes prerafaelites com Robert Anning Bell. Des de la seva confraria-taller de la Freneria, i a través de la seva copiosa obra gràfica de principis de segle, Riquer difonia també els valors del moviment simbolista anglès, basats en el triomf dels ideals de bellesa i espiritualitat sobre la realitat mundana.

Fig.13

Fig.14

15. Francesc d'A. Galí
Paisatge amb muntanya nevada
c. 1902
Oli sobre tela
Col·lecció Joan Bergós Massó

Es tracta del primer paisatge de Galí dedicat al Montseny. Va ser presentat en una exposició col·lectiva al Cercle Artístic de Sant Lluç el 1902, juntament amb un dibuix dedicat a sant Jordi.

Fig. 15

Fig. 18

16. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
Fotografia familiar
c. 1899
Facsimil a partir de clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

Aquesta fotografia va ser presa al terrat del taller de Francesc d'A. Galí, al carrer Trompetes de Jaume I. Hi podem observar, d'esquerra a dreta, drets: el matrimoni Montserrat Galí Fabra i Joan Llongueras Badia, una persona desconeguda i Francesc d'A. Galí; asseguts: Carolina Poch Martí, Carolina Galí Fabra i Anna Fabra i Poch amb un infant desconegut.

Fig. 16

Fig. 19

17. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
Francesc d'A. Galí
1903
Facsimil a partir de clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

Fig. 17

Fig. 20

18. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
Francesc d'A. Galí amb el seu germà Josep en un terrat de Barcelona
1903
Facsimil a partir de clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

19. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
El músic Joan Llongueras
1903
Facsimil a partir de clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

20. Baltasar Solà Guardiola (18??-1921)
Els quatre germans Galí. D'esquerra a dreta: Francesc, Carolina, Montserrat amb la seva filla Carolina, i la mare, Anna Fabra i Poch, amb Josep. L'ombra a terra és la de l'autor de la fotografia.
1903
Facsimil a partir de clixé original de vidre
Col·lecció Arxiu Imbert

21. Francesc d'A. Galí
Dibuix preraphaelita i carta d'amor romàntic a Mercè Figueras
c. 1903
Tinta sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

Fig. 21

22. Francesc d'A. Galí
 Il·lustració de la partitura La dama d'Aragó dins Cançons populars catalanes de Joan Guasch (cançó XXVII, vol. 1)
 Barcelona, 1901
 Litografia sobre paper
 Biblioteca de Catalunya. Barcelona

23. *The Studio: an illustrated magazine of fine and applied art*, Londres, 1893, i Biblioteca Joaquim Folch i Torres Museu Nacional d'Art de Catalunya

Gràcies a la seva relació amb Alexandre de Riquer, Galí tingué accés a la seva biblioteca personal, avui dipositada al Museu Nacional d'Art de Catalunya, amb molts títols d'incunables provinents d'Anglaterra. Riquer motivà els seus seguidors a llegir revistes com *The Studio*, dedicades a l'art preraphaelita i el moviment Arts and Crafts, amb la promoció de valors com la bellesa, l'idealisme col·lectiu, la puresa, l'amor o la natura.

24. Manuel de Montoliu (1877-1961)
 Nova primavera, poema líric. Primeres poesies, Barcelona, 1901
 Biblioteca de Catalunya. Barcelona

L'escriptor i humanista Manuel de Montoliu va ser company de taller de Francesc d'A. Galí juntament amb el músic Joan Llongueras, a l'estudi del carrer Trompetes de Jaume I. El 1901 Montoliu va publicar el seu primer poemari (*Nova primavera, poema líric. Primeres poesies*). Dins aquest recull, el titulat «Himne» estava dedicat als tres amics: «En record de la inauguració del nostre taller. 9 d'abril del 1900», i escrit sota l'influx preraphaelita. El poema fa així: «Com tres àl·ligues daurades / que lliure vol / que traspassen les boirades / per mirar enamorades / la llum del sol.»

25. Francesc d'A. Galí
 Retrat de Josep Carner
 c. 1905
 Llapis sobre paper
 Reproducció a partir d'arxiu digital
 Localització desconeguda

Galí va fer amistat amb Josep Carner a la Casa de la Canonja, a principis del segle XX. El poeta li va escriure l'opuscle promocional de l'Escola d'Art Galí, i també va fer servir el seu taller del carrer Trompetes de Jaume I com a seu editorial de la revista *Catalunya*. Galí li va fer un retrat de gran qualitat que, dissortadament, es cremà en un incendi al domicili del poeta a Le Havre.

Fig. 22

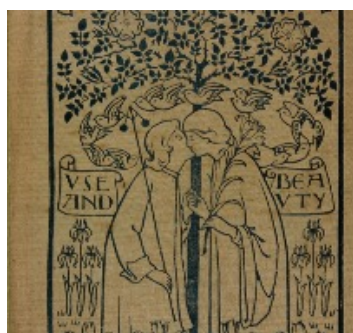

Fig. 23

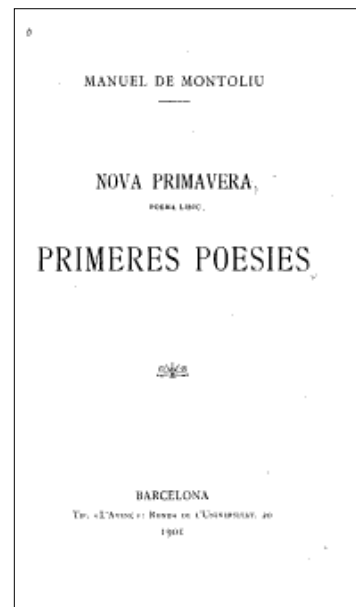

Fig. 24

Fig. 25

26. Coberta de *Catalunya*:
Revista literària quinzenal
Barcelona, 01/1903, núm. 37
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

Dirigida per Josep Carner, la revista *Catalunya* (1903-1905) va ser una publicació important per conèixer el moment literari de transició entre el modernisme i el noucentisme. Va agrupar personalitats de diferents generacions, tant les més joves (d'Ors, Pujols), com les més consolidades (Rusiñol, Ruyra, Maragall). Un dels punts de trobada de la revista va ser el taller de Galí, Llongueras i Montoliu, tots tres col·laboradors.

Fig. 26

27. Francesc d'A. Galí
 Cartell de les festes de primavera de Barcelona
 1910
Litografia sobre paper
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

28. Francesc d'A. Galí
 Al·legoria de la caça
 1915
Carbonet i pintura sobre paper
Col·lecció Joan Bergós Massó

Signat i dedicat: «A la família Bergós, a qui l'amor els fa indistints, com el foc el dintre el foc.»

29. Francesc d'A. Galí
 Cartell per a la revista *Vell i Nou*
 1915
Cromolitografia sobre paper
Col·lecció Josep Galí

30. Francesc d'A. Galí
 Emblema original de l'Associació de Música de Cambra
 1914
Tinta i guaix sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

A l'Escola d'Art de Francesc Galí la música tenia un paper central en l'acció pedagògica, i per això es vinculà amb l'Associació de Música de Cambra de Barcelona, de la qual Galí va fer el logotip. Un grup de joves afeccionats va fundar l'associació el 1913, que va mantenir l'activitat fins a l'esclat de la Guerra Civil. Enric Granados o Pau Casals van ser-hi directors i hi van tocar músics com Ravel, Schönberg, Bartók, Stravinsky, Prokófiev, Falla o Gerhard.

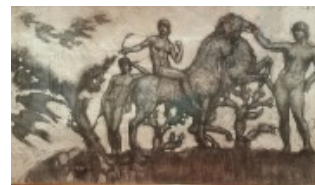

Fig. 28

Fig. 29

Fig. 27

Fig. 30

31. Francesc d'A. Galí
Coberta del *Primer llibre de poemes*
de Josep Maria de Sagarra
Barcelona, 1914
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

Fig. 31

32. Joan Mirambell (1892-1983)
Coberta d'*El mal caçador* de Josep
Maria de Sagarra
Barcelona, 1916
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

Fig. 32

33. Josep Aragay (1889-1973)
Coberta de *Poemes del port* de
Josep Maria López Picó
1912
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

34. Francesc d'A. Galí
Coberta de la revista *Vell i Nou*
Barcelona, 15/05/1915
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

La revista *Vell i Nou* va dedicar un nú-
mero a Francesc d'A. Galí i va usar com
a coberta una de les seves pintures
més conegudes fins al moment, avui
desapareguda: *Excelsior*, de 1910, de
l'antiga col·lecció Plandiura.

35. Coberta de la revista *La Veu de
Catalunya*
Barcelona, 21/09/1904
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Anunci: «Escola d'art Francesch de
A. Galí. Llissóns de Dibuix i Pintura.
Historia d'Art, Vida d'Artistes, Element
de Perspectiva. Classes per a obrers y
especials per a senyoretas [sic]. Carrer
Cucurulla, 4, 2on.»

36. Rafael Benet (1889-1979),
«Francesc d'A. Galí», *D'Ací i D'Allà*,
Barcelona, 08/1924, p. 66
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

37. Eugeni d'Ors (1881-1954), *Glosari*,
Barcelona, 1907
Biblioteca de Catalunya. Barcelona
Les classes a l'Escola d'Art Galí tenien
un fort component humanístic i, tot so-
vint, Eugeni d'Ors la visitava per llegir i
comentar el seu *Glosari* a les pàgines
de *La Veu de Catalunya*.

38. Josep Aragay (1889-1973)
Coberta de l'*Almanach dels
noucentistes*
Barcelona, 1911
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

Fig. 34

Fig. 35

Fig. 36

Fig. 33

Fig. 37

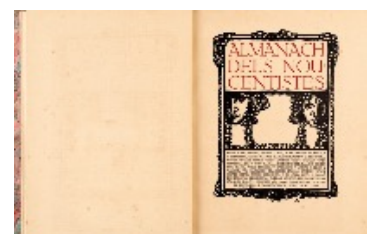

Fig. 38

39. Francesc d'A. Galí
Sense títol
c. 1910
Sanguina amb tocs blancs de plom
Col·lecció particular

Fig. 39

40. Francesc d'A. Galí
Retrat de Lluís Plandiura
c. 1906
Localització desconeguda
Reproducció a partir d'arxiu digital
Arxiu Fotogràfic de Barcelona

Fig. 47

41 – 46.
Joan Miró (1893-1983)
Sense títol (Exercici de tacte)
c. 1912
Carbonet sobre paper
Fundació Joan Miró, Barcelona

Fig. 40

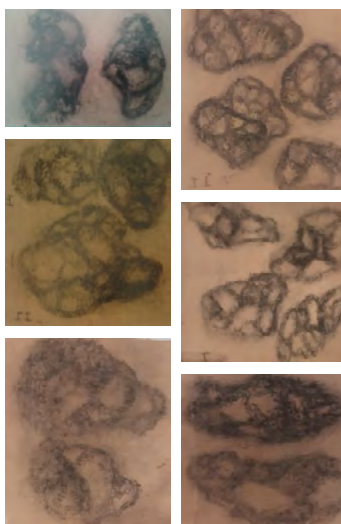
47. Joan Miró (1893-1983)
Mas d'en Poca
1914
Oli sobre tela
Fundació Joan Miró, Barcelona

Fig. 48

Del Miró deixeble de Galí se'n conserven diverses anècdotes, com la de Llorens Artigas: «Un dia, mentre Galí donava una classe, va sentir enrenou i va anar a veure què passava. Eren uns alumnes que criticaven el que estava fent Miró. Galí els va dir: «Deixeu-lo, que sap el que es fa»». Més tard, Miró, parlant sobre la seva obra, explicaria: «M'he sentit atret per una força misteriosa, i jo m'hi deixo portar. Això és molt important. És el tot.» Les pintures de paisatge d'aquells anys mostren l'esforç de Miró per trobar el que el distingiria: l'equilibri entre la forma interna dels objectes i la plasmació de la seva força subjectiva.

48. Francesc d'A. Galí
Sense títol (troncs d'arbre)
Sense data
Llapis sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

Figs. 41 – 46

49. Francesc d'A. Galí
Sense títol (arbres)
Sense data
Llapis sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

Fig. 49

50. Francesc d'A. Galí
Sense títol (roca)
Sense data
Llapis sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

Fig. 50

51. Francesc d'A. Galí
Sense títol (troncs)
Sense data
Llapis sobre paper
Col·lecció Xavier Galí

Fig. 51

52. Joan Miró (1893-1983)
Dibuix preparatori de La casa de la palmera
Sense data
Llapis grafit sobre paper
Fundació Joan Miró, Barcelona

Fig. 54

53. Pere Català Pic (1898-1971)
Galí amb alumnes de l'Escola d'Art
1912-1914
Arxiu Nacional de Catalunya.
Fons Foto-Pic (Arxiu Pere Català)

Fig. 52

Reproduccions de fotografies familiars i personals de Lola Anglada. Fotografia presa, probablement, al terrat de l'escola, al carrer de la Cucurulla. Hi podem veure, d'esquerra a dreta, darrere: Josep Maria Gol, Eduard Vergez, Ramon Sunyer, Lola Anglada, Carme Vich; a sota: Joan Miró, Francesc Galí i Bartomeu Ferrà (cosí de Miró).

54. Pere Català Pic (1889-1970)
Galí amb alumnes de l'Escola d'Art
1912-1914
Arxiu Nacional de Catalunya. Fons
Foto-Pic (Arxiu Pere Català)

Reproduccions de fotografies familiars i personals de Lola Anglada. Fotografia presa, probablement, al terrat de l'escola, al carrer de la Cucurulla. Hi podem veure, d'esquerra a dreta: Josep Maria Gol, Eduard Vergez, Ramon Sunyer, Lola Anglada, Carme Vich, Francesc Galí, Bartomeu Ferrà i Joan Miró.

Fig. 53

55. Carta de Joan Miró a la família de Francesc d'A. Galí amb motiu de la seva mort

X/1965

Tinta sobre paper

Propietat de la família Galí

«Amics tots, És de tot cor que us envio a tots vosaltres el meu més profund condol. Tots sabíeu com jo estimava i admirava i venerava el vostre pare i avi! / No tan sols jo li devia molt i molt si no també una generació de Catalunya que més tard irradià en altres joventut! Li devia l'ensenyança de la dignitat de l'home i de l'artista, més enllà d'especialitats estètiques. / És per això que Catalunya li és deudora com tots nosaltres. / Jo em trobava a Mont-Roig, allà m'arriben les notícies amb molt de retràs. Quan se li féu l'homenatge al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona, l'avió que jo havia pres tingué un vol molt accidentat, això m'impedí també de pugar-lo abraçar aquest dia, com jo tant haguera volgut fer. Al desitjar-vos a tots un bon coratge us envio un fort abraç. Miró»

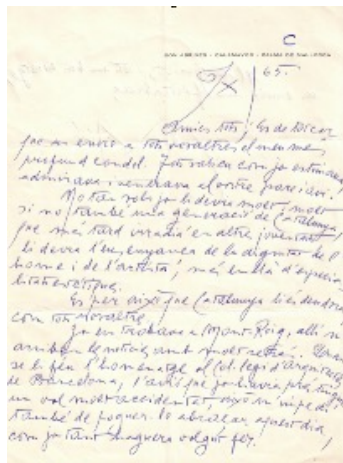

Fig. 55

Fig. 57

Fig. 58

56. Joan Miró (1893-1983)

Sense títol

c. 1965

Aquarel·la i dibuix sobre paper

Col·lecció Francesc Galí i Bohera

Dedicat: «Per Francesc d'A. Galí, amb la devoció i afecte de Miró.»

Fig. 56

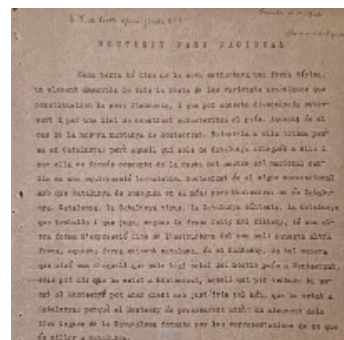

Fig. 59

57. Josep Llorens Artigas i Francesc d'A. Galí al Montseny

c. 1921

Reproducció a partir d'arxiu digital

Antiga col·lecció Martorell Solanich

58. Francesc d'A. Galí amb els seus alumnes

c. 1920

Reproducció a partir d'arxiu digital

Col·lecció particular

Fotografia presa al Montseny (probablement a l'ermita de Sant Marçal). Hi podem veure, al centre, Francesc d'A. Galí i, a la seva esquerra, Josep Llorens Artigas.

59. Francesc d'A. Galí i Josep Llorens Artigas (1892-1980)

Escola Superior dels Bells Oficis. Document previ als tràmits de declaració del Montseny com a Parc Nacional de Catalunya. Creació del Patronat, 1918. Fons: Patronat de la Muntanya del Montseny (CAT AGDB S-473, exp. 1) 1918

Arxiu General de la Diputació de Barcelona.

60. Josep Llorens Artigas (1892-1890)
 Plat
 c. 1923
Ceràmica majòlica monocroma amb blau cobalt
Col·lecció Masia Museu Serra

El 1914, Josep Llorens Artigas va ser un dels darrers alumnes a l'Escola d'Art Galí, i un dels primers de l'Escola Superior dels Bells Oficis, dirigida per Galí des de 1915. A l'ESBO va seguir les classes de ceràmica de Francesc Quer, Antoni Serra i Josep Aragay, i, més endavant, esdevindrà secretari de l'Escola Tècnica d'Oficis d'Art.

Fig. 60

Fig. 62

61. Josep Aragay (1889-1973)
 Gerro elaborat amb els alumnes de l'Escola Superior dels Bells Oficis 1923
Ceràmica policromada
Fons Historicoartístic de la Diputació de Barcelona

Josep Aragay va ser un dels deixebles més fidels de Galí. Es formà a l'Escola d'Art i a l'Escola Superior esdevingué professor de ceràmica, juntament amb Antoni Serra i Francesc Quer. Amb aquest darrer col·laborà intensament i exposaren junts a les Galeries Laietanes el 1915. El 1917, després d'un viatge a Itàlia, va rebre l'encàrrec de la font de santa Anna del portal de l'Àngel de Barcelona, a través d'un estil que reprenia les formes de la ceràmica popular catalana.

Fig. 61

62. Josep Llorens Artigas (1892-1890)
 Josep Maria Gol (1897-1980)
 Vasos
 1920
Vidre
Col·lecció particular

Josep Maria Gol va ser alumne de Francesc d'A. Galí tant a l'Escola d'Art com a l'Escola Superior dels Bells Oficis. A l'Escola es formà en ceràmica i va excel·lir com a esmaltador de vidres, amb algunes de les peces més reeixides en aquest gènere dins les arts decoratives modernes. Va tenir com a company d'escola Josep Llorens Artigas, amb qui va col·laborar en diferents ocasions, com aquests vasos esmaltats amb formes cubistes.

63. Pau Gargallo (1881-1934)

Maternitat

1922

Terra cuita

Donació d'Àngel Ferrant i María Ferrant, a través de la vídua de Xavier Vidal de Llobatera, 1965

Museu Nacional d'Art de Catalunya
Pau Gargallo va ser professor d'escultura repujada de l'Escola Superior dels Bells Oficis entre 1920 i 1923, moment en què fa també algunes de les obres destacades de la seva trajectòria, com *Violinista* o *Maternitat*. L'assignatura d'escultura era una de les centrals dins el programa de l'escola, juntament amb dibuix i color, i la seguien els alumnes dels itineraris d'Arts de la Fusta i Arts de la Terra.

Fig. 63

64. Lluís Bracons (1892-1961), lacat

Pere Brugués, esmaltat de vidre

Francesc d'A. Galí, dibuix

El naixement de Venus

1926

Urushi sobre fusta amb incrustacions de nacre i perles
Joyería Gracia

Lluís Bracons i Sunyer fou un gravador i lacador català. Després de fer exlibris, va aprendre la tècnica de la laca japonesa amb Jean Dunand, a París. Com a professor de l'Escola Superior dels Bells Oficis, ensenyà la tècnica de lacar als seus deixebles, entre els quals hi havia Pere Brugués, Ramon Sarsanedas, Valeri Corberó i Enriqueta Pascual Benigani, amb la qual es va casar. Bracons va dur a terme diferents col·laboracions amb Galí, com aquest plafó sobre fusta per a la Joieria Palou del passeig de Gràcia de Barcelona.

Fig. 64

65, 66. Francesc Vayreda (1843-1894)

Jaume Mercadé (1889-1967)

Nena amb panera de flors i

Nena amb cistell

1917

Argent de llei

Collecció Jaume Mercadé Gallés

Francesc Vayreda va ser un pintor català, fill del paisatgista Joaquim Vayreda. Va cursar estudis a l'Escola d'Art Galí entre els anys 1906 i 1908, on travà amistat amb altres deixebles com Ignasi Mallol o Jaume Mercadé. Amb aquest darrer, l'any 1917, van col·laborar en una col·lecció de penjolls, de clara evocació noucentista.

Figs. 65, 66

67. Enric Cristòfor Ricart (1893-1960)
Full 9 de [Proves d'assaig]
1918
Gravats al boix sobre paper
Biblioteca Museu Víctor Balaguer.
Vilanova i la Geltrú

El pintor i gravador Enric Cristòfor Ricart es formà a l'Escola d'Art Galí i des de 1915 també fou alumne de l'Escola Superior dels Bells Oficis, on aprengué l'art del gravat al boix. Ja des dels primers treballs, va abordar una temàtica popular plena de símbols i tradicions catalanes, a partir d'un estil mediterrani al qual va aplicar, ben aviat, recursos de la plàstica cubitzant.

Fig. 67

68. Manuel Humbert (1890-1975)
Exposició d'art de primavera
1921
Cromolitografia sobre paper
Museu Nacional d'Art Catalunya

El pintor Manuel Humbert va ser deixeble de Francesc d'A. Galí a l'Escola d'Art. L'any 1921, mestre i deixeble es presentaren al concurs per al cartell de l'Exposició d'art de primavera: Galí va quedar en primer lloc i Humbert, en segon. Tanmateix, la proposta d'Humbert era tan subtil i icònica, que també va ser adquirida pels organitzadors. Amb aquesta obra ens afegim a la commemoració del cinquantenari de la mort de l'artista.

MANUEL
HUMBERT
DE ANTENORI
1890-1975

69. Francesc Domingo (1893-1974)
Homes al camp. Esbós per al grup de
ceràmica en rajola
1915-1918
Llapis sobre paper
Col·lecció Natàlia Barenys

Segons l'Homenot de Josep Pla dedicat a Galí, el pintor Francesc Domingo i Segura (Barcelona, 1893 – São Paulo, 1974) formà part de la primera promoció de l'Escola Superior dels Bells Oficis, sota la direcció de Francesc Galí. Ho provarien les diferents ceràmiques signades per l'artista entre 1915 i 1918, entre les quals hi ha el cicle en rajola Homes al camp. Domingo prenia apunts dels pagesos de l'entorn rural de la vila de Sant Just, i després se'n serviria com a base per a les figures de les ceràmiques noucentistes o en futurs retrats. Com Llorens Artigas, Domingo va seguir el cicle d'ensenyament de les Arts de la Terra, de l'ESBO, guiat per Francesc Quer, director d'art de la fàbrica de ceràmica Pujol i Baussis d'Esplugues de Llobregat, i iniciador d'altres artistes en l'art de la ceràmica, com ara Manuel Humbert o Xavier Nogués.

Fig. 69

70. Tomàs Aymat (1891-1944)

Francesc d'A. Galí, disseny

Tapis

1919

Ordit de cotó i trama de jute teixit en teler manual

M. Rosa Santaugènia, vda. de Tayà

Primer teixit realitzat per Tomàs Aymat a l'Escola Superior dels Bells Oficis, que comptà amb la col·laboració de Francesc d'A. Galí. Fou encarregat pels germans Ricard i Antoni Tayà, propietaris de l'empresa Tayà, una de les més importants en el sector dels vaixells de mercaderies i passatgers. El teixit porta dos escuts petits de l'empresa Tayà (la T en forma d'àncora). Ricard Tayà era mecenes, amic d'artistes com Casas, Rusiñol, Pau Casals o Nonell.

Fig. 70

Fig. 74

71. Classe de tapisseria a l'Escola Superior dels Bells Oficis de Barcelona. Darrere els telers, drets d'esquerra a dreta: Tomàs Aymat i Francesc d'A. Galí.

1918

© 2023 Institut Amatller d'Art Hispànic - im. 05751036 (foto MAS C-05482 / 1918)

Fig. 71

72. Plànol amb la representació de l'Escola Superior dels Bells Oficis (edifici J) dins el complex de la Universitat Industrial de la Mancomunitat de Catalunya

Publicat a Mancomunitat de Catalunya, L'obra realitzada. Anys 1914-1923, Barcelona, 08/1923 (p. 268).

Biblioteca de Reserva de la Diputació de Barcelona i Centre de Documentació de l'Arxiu General (CAT AGDB M-3-171).

Arxiu General de la Diputació de Barcelona (AGDB)

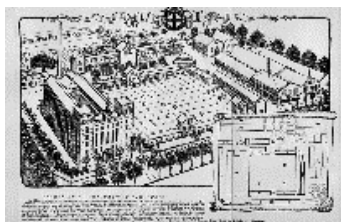

Fig. 72

73. Francesc d'A. Galí, nou director de l'Escola Superior dels Bells Oficis de Barcelona, al costat d'Enric Prat de la Riba, president de la Mancomunitat i de la Diputació de Barcelona, a la inauguració de l'Escola Superior dels Bells Oficis.

Octubre de 1915

Arxiu Nacional de Catalunya. Fons Brangulí (fotògrafs)

Fig. 73

74. Escola Industrial. Aula de la secció d'escultura

1916

© 2024 Institut Amatller d'Art Hispànic - im. 05751037 (foto MAS C-13979 / 1916)

75. Llorens Artigas, Pau Gargallo i Rafael Solanich a l'Escola Superior dels Bells Oficis
1916

Font desconeguda

Reproducció a partir d'arxiu digital

Fig. 75

76. Biblioteca del Consell de Pedagogia. Al fons, el cartell de Francesc d'A. Galí Guerra a les mosques!

1916

© 2013 Institut Amatller d'Art Hispànic - im. 05174004 (foto Mas C-13978 / 1916)

Fig. 76

77. Els forns de ceràmica de l'Escola Superior dels Bells Oficis
c. 1920

Publicat a Mancomunitat de Catalunya, L'obra realitzada. Anys 1914-1923. Barcelona, 08/1923. Làmines interiors.

Arxiu General de la Diputació de Barcelona (AGDB)

Fig. 77

78. Francesc d'A. Galí

Nimfa bufant. Esbós per al fresc *Naixement de Venus*, de l'edifici de Correus de Barcelona

1928

Llapis sobre pape

Col·lecció Antoni Plandolit

Fig. 78

79. Francesc d'A. Galí

El naixement de Venus

Barcelona, 1928

Pintura al fresc

Museu Nacional d'Art de Catalunya

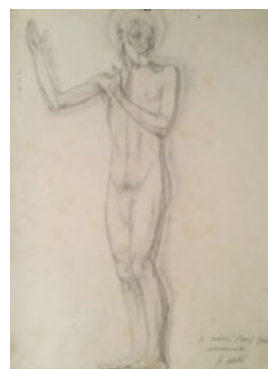

Fig. 80

Per encàrrec de Lluís Plandiura, Galí va realitzar un medalló al·legòric en homenatge a la comunicació marítima per al vestíbul de l'edifici de Correus, de Josep Goday.

80. Francesc d'A. Galí

Profeta Joel

1924

Llapis sobre paper

Família Cervelló Casanova

Esbós per al fresc de la cúpula de l'absis de la Seu Nova de Lleida, edifici de l'arquitecte Joan Bergós i Massó (Lleida, 1894 - Barcelona, 1974). Bergós havia estat un dels deixebles arquitectes de l'Escola d'Art, i també, més endavant, professor d'Art en fusta de l'Escola Superior dels Bells Oficis.

81. Francesc d'A. Galí

Dibuix preparatori per al fresc de la residència de Ramon Puig Gairalt

1928

Llapis sobre paper

Família Cervelló Casanova

Fig. 79

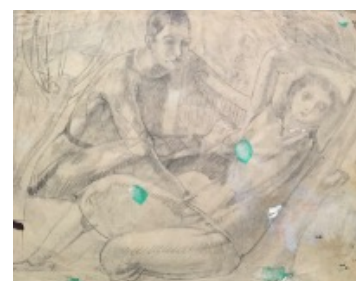

Fig. 81

82. Francesc d'A. Galí
Frescos de la Sala de la Música de
la residència de Ramon Puig Gairalt,
detall
1928
Foto: Marta Cervelló Casanova

Fig. 82

L'arquitecte Ramon Puig Gairalt
(Hospitalet de Llobregat, 1886 – Bar-
celona, 1937), deixeble a l'Escola d'Art
i col·laborador a l'Escola Superior dels
Bells oficis, encarregà a Francesc d'A.
Galí les pintures murals al fresc per a
la sala de la música de la seva residèn-
cia a Sarrià. El conjunt està dedicat a
4 àmbits de la música: la clàssica, la
popular, la religiosa i l'amorosa.

83. Associació Les Arts i els Artistes
c. 1927
© 2024 Institut Amatller d'Art Hispà-
nic - im. 05751035 (foto Gudiol-34949/
1955) Foto R. Areñas c. 1927

Fig. 83

Grup de l'associació Les Arts i els
Artistes. Asseguts d'esquerra a dreta:
Josep Dunyac, Domènec Carles, Fran-
cesc d'A. Galí, Joan Colom, lu Pascual
i Josep Mompou; drets d'esquerra a
dreta: Enric Casanovas, Pere Ynglada,
Francesc Labarta, Francesc Vayreda,
Josep Vialdomat, Jaume Guàrdia, Xa-
vier Nogués, Manuel Humbert, Rafael
Benet, Jaume Mercadé i Marià-Antoni
Espinal; tercera fila: Joan Serra i Ricart
Canals.

84. Llorens Artigas (1892-1980)
Invitació de l'exposició de cartells de
Francesc d'A. Galí a la Sala Dalmau,
amb text i fotocomposició de Llorens
Artigas.
Barcelona, 1926
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

Fig. 84

85. Francesc d'A. Galí
Guerra a les mosques! Laboratori pro-
vincial d'Higiene
1915
Biblioteca de Catalunya. Barcelona

86. Francesc d'A. Galí
Internationale Sonderausstellung für
Möbel. Barcelona 1923
1923
Litografia sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya

87. Francesc d'A. Galí
Exposició de primavera
1921
Cromolitografia sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Fig. 85

Fig. 86

Fig. 87

88. Francesc d'A. Galí
1ª Exposición de la industria hotelera y
de la alimentación,
Palau de Montjuïc
1927
Cromolitografia sobre paper
Collecció Albert Mercadé

Fig. 88

89. Francesc d'A. Galí
Orquestra Pau Casals
1930
Oli sobre tela
Collecció Xavier Galí
Galí es va presentar al concurs con-
vocat pel Patronat de l'Orquestra Pau
Casals el 1930 i va obtenir el primer
premi, dotat amb 2.000 pessetes. El
jurat estava format per Pau Casals,
Antoni Puig Gairalt, Rafael Benet,
Xavier Nogués, Jaume Mercadé i Joan
Rebull, entre d'altres. Es van presentar
70 obres originals que s'exposaren a la
Sala Parés el maig de 1930. La imatge
del cartell es va publicar a la portada
dels programes de mà d'altres con-
certs del Palau de la Música Catalana.

Fig. 89

90. Francesc d'A. Galí
Exposició de Primavera de Barcelona
1920
Cromolitografia sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya

91. Francesc d'A. Galí
La primavera
1931
Oli sobre tela
Collecció particular

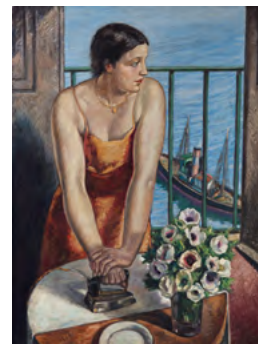

Fig. 91

Fig. 92

92. Francesc d'A. Galí
Garraf
1927
Oli sobre tela
Artur Ramon Art, Barcelona

93. Francesc d'A. Galí
Sense títol (retrat de dona)
c. 1930
Llapis sobre paper
Collecció Fisas Masferrer

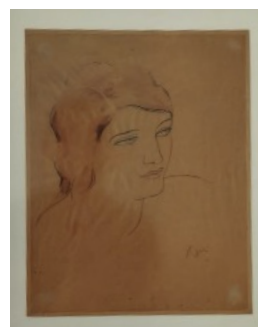

Fig. 93

94. Invitació a un sopar d'homenatge
de deixebles i amics de Francesc d'A.
Galí amb motiu de la seva exposició a
la Sala Parés.
1933
Collecció Xavier Galí

Fig. 90

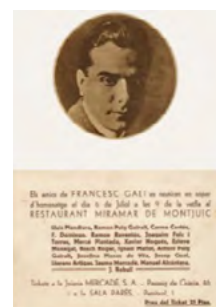

Fig. 94

95. Catàleg de l'exposició Francesc d'A. Galí a la Sala Parés
1935

Biblioteca Joaquim Folch i Torres
Museu Nacional d'Art de Catalunya

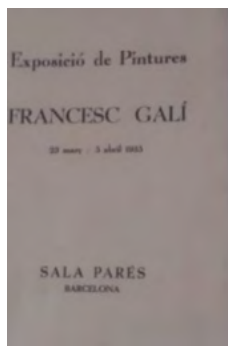

Fig. 95

96. Francesc d'A. Galí amb motocicleta
c. 1925

Collecció Xavier Galí

Fig. 96

97. Quadres de Francesc d'A. Galí a l'exposició del Carnegie Museum of Art de Pittsburgh
1933

Collecció Xavier Galí

98. Bartomeu Galí (1910-1989)

Francesc d'A. Galí a la bastida en el moment de l'elaboració del mural del Palau Nacional, 1929

Fotografia publicada a la revista D'Ací i D'Allà, 12/1930

Collecció Xavier Galí

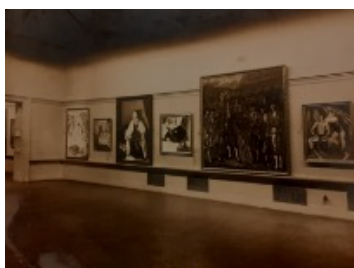

Fig. 97

99. Francesc d'A. Galí

Exposición Internacional de Barcelona. El arte en España

Cromolitografía sobre paper

Museu Nacional d'Art de Catalunya

100. Francesc d'A. Galí

Exposición Internacional de Barcelona 1929

Cromolitografía sobre paper

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Galí va presentar aquest cartell al concurs convocat el 1927 pel comitè executiu de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. No va obtenir cap premi, però va ser un dels més difosos. Els projectes havien de fer 175 x 115 cm, sense marge i muntats sobre bastidor. S'hi van presentar 87 projectes. El primer premi va ser per a Josep Rojas, el segon per a Josep Morell i el tercer per a Robert Martínez.

101. Francesc d'A. Galí

Exposición Internacional de Barcelona 1929

Cromolitografía sobre paper

POSTERMIL, S.L.

Fig. 98

Fig. 99

Fig. 100

Fig. 101

102. Francesc d'A. Galí, pintor; Ramon Sarsanedas Oriol (1896-1987), lacador
 Paravent de la Creació
 1929
Laca japonesa (urushi), sobre noguera contraplacada i incrustacions d'or, nacre i closca d'ou
 MADB 135344
 Museu del Disseny – DHub. Compra, 1970

Fig. 102

Fig. 107

Gran Premi i Medalla d'Or a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929.
 Medalla de Plata a la VI Triennal de Milà de 1936.

103. Francesc d'A. Galí
 Àfrica, dibuix preparatori per al Paravent de la Creació
 1929
Llapis sobre paper
 MADB 138647
 Museu del Disseny – DHub. Compra, 2008

Fig. 103

104. Pavelló de la Metal·lúrgia durant la inauguració de l'Exposició Internacional; al fons, possible mural de Galí.
 Arxiu Fotogràfic de Barcelona

Fig. 104

105. Francesc d'A. Galí
 Carta a Florita amb dibuix
 c. 1933 (dibuix)
 c. 1955 (carta)
 Col·lecció Xavier Galí

Fig. 105

106. Francesc d'A. Galí
 Segells de l'Exposició Internacional de 1929
 1929
Fotogravat sobre paper
 Col·lecció particular

Fig. 106

107. Bartomeu Galí (1910-1989)
 Sèrie de tres fotografies que mostren Francesc d'A. Galí durant l'elaboració del mural del Palau Nacional
 1929
Fotografies publicades a la revista D'Ací i D'Allà, 12/1930
Reproduccions a partir d'arxiu digital
 Col·lecció Xavier Galí

108. Francesc d'A. Galí
 Detall del diorama dedicat a fra Luis de León, en hàbit de frare agustí per a l'exposició El arte en España. Exposició Internacional de Barcelona, 1929
 Museu Nacional d'Art de Catalunya

109. Francesc d'A. Galí
 Esbós del retrat de fra Luis de León
 1929
Llapis sobre paper
 Col·lecció Xavier Galí

Fig. 108

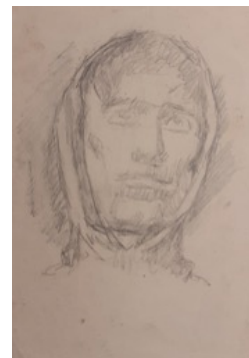

Fig. 109

110. M. Alcántara Gusart, «Uns quants minuts d'angoixa amb els fantàstics habitants de la cúpula del Palau Nacional», *D'Ací i D'Allà*, Barcelona, 12/1930, 156, p. 402-405.

Biblioteca Joaquim Folch i Torres
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Fig. 110

111. *Revue d'art moderne des arts et de la vie*, 30/04/1932

Biblioteca Joaquim Folch i Torres
Museu Nacional d'Art de Catalunya

112. Coberta de la revista *Art*
Barcelona, 1934, 2, II

Biblioteca Joaquim Folch i Torres
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Fig. 111

113. Francesc d'A. Galí
Pintor caient de l'estructura
1960

Llapis i tinta sobre paper
Col·lecció Sílvia Bohera Escudé

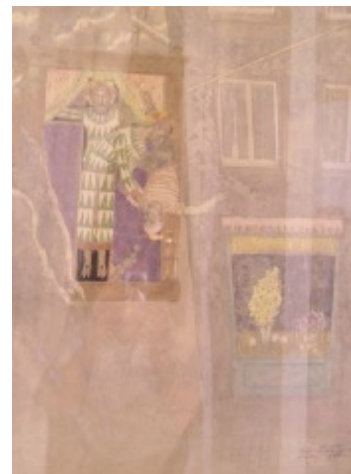

Fig. 113

114. Ithell Colquhoun (1906-1988)
Sunset Birth
1942

Aquarel·la i tinta sobre paper
Mowzel Hoard Collection

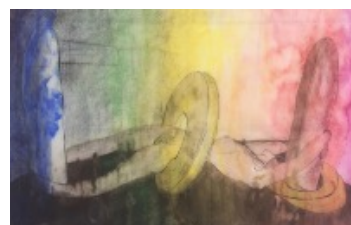

Fig. 114

Obra preparatòria d'una de les pintures més conegudes d'Ithell Colquhoun dels anys 1940 (*Sunset Birth*), exposada al costat d'obres de Francesc d'A. Galí a la mostra *Imaginative Arts Since the War* (Leicester Galleries, 1942) i al costat artistes del context surrealista anglès de postguerra (Paul Nash o Henry Moore, entre d'altres). *Sunset Birth* és una obra ocultista inspirada en les pedres del monument megalític de Men-an-Tol (Cornualla), al sud-oest d'Anglaterra. Segons la llegenda, la pedra esfèrica central, orientada a la sortida del Sol, tenia propietats curatives per a les dones infèrtils i els nens que passessin per dins el cercle.

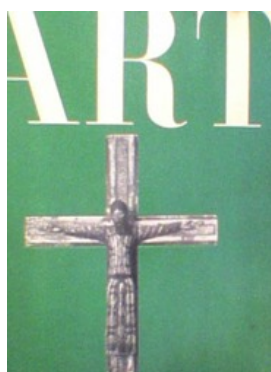

Fig. 112

115. Ithell Colquhoun (1906-1988)
Dance of the Nine Opals
1942

Aquarel·la i tinta sobre paper
Mowzel Hoard Collection

Aquarel·la preparatòria per a *Dance of the Nine Opals*, d'Ithell Colquhoun. Es tracta d'una obra hermètica inspirada en les ruïnes prehistòriques de Merry Maidens (Cornualla). Colquhoun recrea la llegenda segons la qual les 9 pedres del monument megalític prenen la disposició dels planetes i al seu voltant es feien danses de fertilitat.

Fig. 115

116. Man Ray (1890-1976)
 Ithell Colquhoun
 c. 1932
 Centre Georges Pompidou
 AM 1994-394 (3455)
 © Centre Pompidou, MNAM-CCI, Dist.
 Grand Palais Rmn / Guy Carrard
 © Man Ray 2015 Trust, VEGAP, Barce-
 lona, 2024

Margaret Ithell Colquhoun (Shillong, Índia, 9 d'octubre de 1906 – Lamorna, Anglaterra, 11 d'abril de 1988) va ser pintora, poetessa, ocultista i escriptora. Després d'estudiar Belles Arts a Londres, va fer una estada a París, on es va vincular al context surrealista francès d'André Breton i Man Ray. De retorn a Londres, esdevé membre del grup surrealista anglès del qual va ser expulsada el 1940 per les seves pràctiques ocultacionistes. La Tate Britain de Londres li dedicarà una exposició retrospectiva del 12 de juny al 19 d'octubre d'aquest any.

Fig. 116

117. Francesc d'A. Galí
 Dibuix preparatori *L'infidel vençut*, àmbit de la Religió de la cúpula del Palau Nacional
 1929
 Llapis sobre paper
 Museu Nacional d'Art de Catalunya

Fig. 117

118. Francesc d'A. Galí
 Esbós per a *Les arts* (L'arquitectura) dels frescos del Palau Nacional
 1929
 Llapis sobre paper
 Col·lecció Joan Bergós Massó

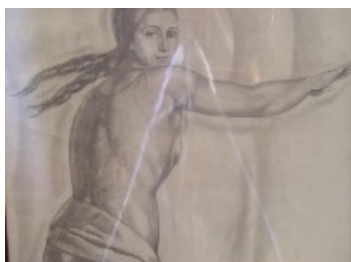

Fig. 118

119. Francesc d'A. Galí
 L'anarquista
 1898
 Carbó i pastel sobre paper
 Col·lecció Segimon Rovira

Aquesta obra va ser exposada per Galí a la Sala Rovira l'any 1951, amb el títol de *Refugi (nit de bombardeig)* Londres, al costat d'altres obres de l'exili. Tanmateix, diferents evidències documentals i estilístiques proven que, en realitat, data de 1898 i que antigament havia portat el títol de *L'anarquista*. La hipòtesi és que Galí, quan tornà de l'exili, es va sentir identificat amb aquest dibuix de primera època després d'haver viscut els greus bombardejos sobre Londres durant la Segona Guerra Mundial. En origen, l'obra degué fer referència a la intensa acció anarquista de la Barcelona de finals de segle XIX, que tant va incidir també en el cercle d'Els Quatre Gats.

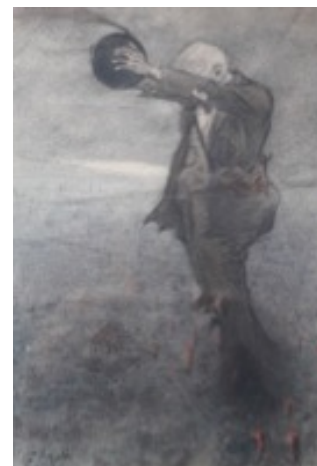

Fig. 119

120. 64 colors del Montseny 2025

L'obra ha estat concebuda a partir del principi d'observació atenta de la natura de Francesc d'A. Galí: només fent servir la mirada i sense deixar que els seus alumnes portessin estris de treball per a dibuixar-la. Amb aquesta idea i la voluntat de revisar-la en temps present, els autors han situat una càmera a un paratge estimat per Galí, a les proximitats de l'ermita de Sant Marçal del Montseny. La càmera pren la temperatura de 64 colors presents en aquest enclau i una visió artificial els fa visibles a través de 64 llums led situats a la sala. Els colors canvien i s'actualitzen a temps real, tot creant un lligam relacional amb el paratge referencial de Galí.

Idea i desenvolupament conceptual:

Artur Muñoz

Disseny de la instal·lació: A.P.O.

Desenvolupament tècnic, enginyeria i

programari: MID Studio

Muntatge: Bermac

121. Exercici de tacte 2025

Exercici de tacte és una revisió actual dels famosos exercicis de tacte que Francesc d'A. Galí impartia a les aules de l'Escola d'Art. El visitant està convidat a introduir les mans dins dels forats que hi ha al frontal de l'obra, i palpar els diferents objectes que es proposen. Tot seguit, podrà observar a la pantalla les diferents formes que es generen a partir de la seva experiència tàctil amb els objectes escollits. Galí inventà aquest exercici per a Joan Miró, per ajudar-lo a tenir una comprensió més completa de les formes i els volums.

Idea i desenvolupament conceptual:

Artur Muñoz, Virginia Mars

Disseny de la instal·lació: A.P.O.

Desenvolupament tècnic, enginyeria i

programari: MID Studio

122. Anna & Eugeni Bach, Artur Muñoz, Virginia Mars

Corona d'ulls al cap

2025

Acer i alumini lacats

L'obra *Corona d'ulls al cap* és un home-natge simbòlic a una de les màximes pedagògiques de Francesc d'A. Galí. En les sortides al Montseny amb els seus alumnes, els demanava no portar estris de treball i anar-hi només «fornits d'una

corona d'ulls al cap». Amb aquest exercici Galí incitava els seus alumnes a l'observació atenta de la natura i a copsar-ne els elements determinants abans de ser transferits a l'obra d'art. Entre els seus alumnes a l'Escola d'Art Galí (1902-1915) o a l'Escola Superior dels Bells Oficis (1915-1924) hi ha Joan Miró, Llorens Artigas, Rafael Benet, E.C. Ricart, Francesc Domingo, Josep Aragay o Jaume Mercadé, entre d'altres.

123. Alçar la mirada i pensar el món 2025

Alçar la mirada i pensar el món és un audiovisual concebut per a l'exposició Francesc d'A. Galí. El mestre invisible que té l'objectiu de donar una explicació històrica i crítica de les pintures de Galí per al casquet de la cúpula del Palau Nacional, en el marc de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929. Va representar una cosmogonia sobre la història d'Espanya a través de les Belles Arts, la Ciència, la Religió o la Terra, en uns principis marcats per la seva formació noucentista i el context de la dictadura de Primo de Rivera. Inspirat en l'obra *Dimonis* de Cabosanroque, l'audiovisual alterna les explicacions historiogràfiques amb d'altres de naturalesa més crítica i cultural.

Idea i desenvolupament conceptual:

Artur Muñoz i Albert Mercadé

Realització: Nani Pujol

Disseny estructura: A.P.O.

Intervenien: Juan Carlos Bejarano, Natàlia Esquinas, Maria Jorquera i Albert Mercadé (part historiogràfica); Pilar Bonet, Eudald Carbonell, Ingrid Guardiola i Miquel Missé (part crítica i cultural)

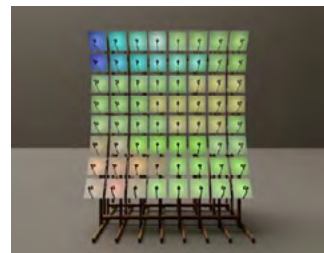

Fig. 120

Fig. 121

Fitxa de l'exposició

Francesc d'A. Galí. El mestre invisible

Organitza i produeix

Museu Nacional d'Art de Catalunya
amb la col·laboració del MUME, Museu Memorial de l'exili

Dates

del 20 de maig al 14 de setembre de 2025

Espais

Sales 63 i 64 d'art modern
i Sala de la Cúpula

Comissariat

Albert Mercadé

Direcció creativa i recerca en disseny

Artur Muñoz (Coltell estudi)

Disseny d'espais

A.P.O

Disseny gràfic

Virginia Mars (Coltell estudi) amb Artofmany.

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat
X f @ y

Un Museu compromès

SR10-0004/2013

BIOSPHERE
committed entity

GA-2013-140359

EMAS
GESTIÓ AMBIENTAL
VERIFICADA
ES-CAT-000306

**Generalitat
de Catalunya**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

Barcelona
Capital Cultural
i Científica

**Ajuntament de
Barcelona**

**BARCELONA
CULTURA**